

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/2001 vp

Hallituksen esitys Suomen liittymisestä uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevaan vuonna 1991 tarkistettuun kansainväliseen yleissopimukseen

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä helmikuuta 2001 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Suomen liittymisestä uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevaan vuonna 1991 tarkistettuun kansainväliseen yleissopimukseen (HE 212/2000 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Ronald Wrede, ulkoasiainministeriö
- johtaja Arto Vuori, maa- ja metsätalousministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Sami Sunila, kauppa- ja teollisuusministeriö.

Lisäksi Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto sekä Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund ovat antaneet kirjalliset asiantuntijalausunnot.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi vuonna 1991 tarkistetun uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (niin sanottu UPOV-sopimus). Yleissopimuksen tarkoituksena on turvata kasvinjalostajien oikeudet. Siinä määritellään ne vähimmäisvaatimukset, jotka kasvilajikkeiden jalostajan oikeuksia koskevan lainsäädännön tulee täyttää. Kasvinjalostajanoikeutta koskevan lainsäädännön perusteella uusien kasvilajikkeiden jalostajalla on oikeus saada korvausta jalostamiensa lajikkeiden lisäysaineiston hyödyntämisestä. Yleissopimus on alun perin tehty vuonna 1961 ja sitä on tarkistettu vuosina 1972, 1978 ja viimeksi vuonna 1991.

Vuonna 1991 tarkistetussa yleissopimuksessa jalostajanoikeutta on vahvistettu olennaisesti. Tarkistettuun sopimukseen sisällytettiin vel-

vollisuus laajentaa suojeltavien kasvisukujen ja -lajien piiri koskemaan kaikkia kasvisukuja ja -lajeja. Sopimusta muutettiin niin, että kasvinjalostajanoikeus koskee, paitsi lisäysaineiston kaikkea tuotantoa, kaupan pitämistä ja markkinointia, myös lisäysaineiston kunnostusta, maahantuontia, maastavientiä sekä varastointia edellä mainittuja tarkoituksia varten. Tarkistettu sopimus hyväksyy myös järjestelyt, joiden mukaan jalostaja voi saada korvauksen lajikkeella tuotetusta sadosta, jos hän ei voi saada kohtuullisena pidettävää korvausta lisäysaineiston hyödyntämisestä.

Tarkistetun sopimuksen mukaan jalostajalla tulee olla oikeus saada korvausta myös viljelijältä, joka omalla tilallaan omaan käyttöön lisää suojattua lajiketta. Sopimuksen mukaan jäsenvaltiolla on oikeus itse ratkaista, missä kohtuul-

lisessä laajuudessa ja ottaen huomioon jalostajan oikeutetut edut kasvinjalostajanoikeutta rajoitetaan niin, että viljelijä saa käyttää omalla tilallaan tuotettua suojatun lajikkeen lisäysaineis-toa oman tilansa viljelyssä.

Tarkistettu sopimus sisältää myös määräykset lajikkeen omistajan oikeuksista silloin, kun toinen jalostaja on käyttänyt suojattua lajiketta uuden suojattavan lajikkeen kehittämiseen niin, että uuden lajikkeen ominaisuudet oleellisesti

perustuvat ensin suojatun lajikkeen ominaisuuksiin.

Yleissopimus on tullut kansainvälisesti voimaan vuonna 1998. Suomen osalta se tulee voimaan yhden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona liittymiskirja on talletettu.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin yleissopimus.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotuksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Valiokunta puoltaa niiden hyväksymistä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy Genevessä 19 päivänä maaliskuuta 1991 tehdyn uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 20 päivänä helmikuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Kalli /kesk
jäs. Nils-Anders Granvik /r
Pertti Hemmilä /kok
Tapio Karjalainen /sd
Marja-Leena Kemppainen /skl
Katri Komi /kesk
Jari Koskinen /kok

Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Eero Lämsä /kesk
Pertti Mäki-Hakola /kok
Erkki Pulliainen /vihr
Unto Valpas /vas
vjäs. Aulis Ranta-Muotio /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius.